„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

ГЛАВНИ УРЕДНИК: ДР. БРАНКО МИХАЈЛОВИЋ. | ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: ЖИВКО ВУЛЕТИЋ.

БРОЈ 4. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 8. ЈАНУАРА 1891. ГОДИНА XXVI.

НАЈНОВИЈА ИЗЈАВА ДР. ЕД. ГРЕГРА.

У чешком сабору је закон о такозваном земаљском већу прошао кроз прво и друго читање. Оба пута су гласали против тога закона само Младочеси и Скардине присталице. Хоће ли тај закон и на трећем читању проћи, за сад се не може рећи. То, треће читање, одложено је на неизвесно време, те, судећи по томе, изгледа, као да се од владине стране побојавају, да ће том приликом речени закон рђаво проћи. Но и други знаци говоре за то. „Новој Слоб. Преси“ јављају из Прага, да су са победе младочешке странке у Хотјеборжу, па онда због изјаве др. Ед. Грегра у чешком сабору Старочеси прилично збунили, те се говорка, да помишљају и на то, да пре него што дође до трећег читања горњег закона, положе своје мандате, а то је, да учине по свом закључку још од маја прошле године. Но тешко да ће Старочеси тај корак учинити. Све мисле, да су они „јединоспасавајућа“ странка, те држе, да би Чеси изгубили и ово мало, што имају, а у истини они су данас добре слуге лоших господара. По најновијим вестима нашли су опет мала вратоца, кроз која ће да се извуку, а да не изгледа, да су се предали на милост и немилост противницима чешког народа. Вратоца су та, што су изјавили, да хоће да гласају за закон о земаљском културном већу, али под погодбом, да се тај закон заједно и у исто време поднесе круни на потврду са законом о измени изборнога реда за чешки сабор. Тако та старудија увек по нешто нађе да се може лепо да изговори и извини своје поступање.

Међу тим Младочеси не малаксавају; странка њихова сваким даном јача, и не ће проћи много времена, постаће они чињеница, са којом ће морати данашња аустријска влада да рачуна, ако мисли да се одржи. Изјавом др. Ед. Грегра, приликом расправе о земаљском културном већу, они су развили сасвим заставу федералистичку, а од коликог је значаја ова одлучност младочешке странке, види се отуда, што бечки политички кругови нису остали, ладни као иначе, према најновијем покрету те странке.

Изјава др. Грегра није сама по себи толико значајна, него више због прилика, у којима је пала. Др. Грегр није ништа ново рекао. Уз централизам не могу се развијати поједине народности; централизам не одговара потребама тих народности, централизам зајамчава Немцима превласт, а другим народностима ништа. Овима у Бечу кроје законе заступници, који не познају односјаје и прилике њихове, заступници, који њима не мисле и не желе добра; централизам ствара законе за земље са сасвим различитим приликама и т. д.

Па шта хоће др. Ед. Грегр место централизма? Хоће федерализам, који би дао Чесима автономију, да се сами брину о својим пословима, и да новац у земљи остаје, у корист земље. За федерализам био је у своје време Белкреди, али га није извео, јер је настао рат; за федерализам био је Хоенварт, али га није извео, јер је тому био противан — Бизмарк. Странке у државном сабору делиле су све до пре неколико година на централистичку и федералистичку, то им је био значај и обележје. Чим је Тафе дошао на владу, те су странке изгубиле своје име. Федералистичка је изгубила своје име и своје обележје, а централистичка само своје име, да би свом програму дала што маркатнији израз. Централистичка је постала по имену немачком странком, као што је у истини, а федералистичка — шта је од ње било? Најпре се претворила у конзервативну, а после у десницу или владину странку. А како је у истини требало бити? Према немачкој требало би да има словенске странке. Но то господа нису хтела. Они су десница и ништа друго. О федерализму све се мање говорило, те смо дочекали, да се о њему никако више и не говори. Свима се чини то име кужно, те изгледа, као да су све странке навикле већ на немачки систем, који данас влада.

Дошло је дотле, да др. Грегр најодлучније устане против попуштања. Он је то учинио сада и као да ће успети у свом подузећу. Тај човек не стоји више на челу маленој странци, већ странци, уз коју пристаје сложно и једнодушно сав чешки народ. Због тога и јесте изјава др. Грегра од врло великог значаја. Аустријски Словени не могу бити против програма младочешке странке; не могу бити против програма, који једини зајемчава свима народностима у Аустрији — равноправност. А то много значи, и бечки би меродавни кругови требало један пут отпочети друкчије да мисле и рачунају. ≃

Политички преглед.

Деруле о разоружању. Вођа некадашње француске „патријотске лиге“ Деруле написао је броширу о јевропском разоружању. У брошири својој Деруле говори пре свега о трошковима, што их је Јевропа за последњих 20 година издала на војску, те вели, да ти трошкови износе преко шездесет милијарада франака. Са свим је према тој грозној чињеници појмљиво, што има државника и националних економа, који помишљају на разоружање. „Али замислимо — вели Деруле — да се све државе у један исти дан, у исти сат разоружају, ко би могао јамчити, да ће и даље све државе остати при разоружању? Ко би нам могао јамчити, да једна држава, која се случајно није са свим разоружала, не би употребила згодну прилику, те да нападне и уништи другу државу, која се са свим разоружала?“ За тим се Деруле осврће нарочито на Француску „Француска се — вели — „не сме све дотле никако разоружати, докле год њена суседкиња, Немачка, тежи за новим и новим освајањима. Ми смо једном већ рекли, па и опет велимо: Нека Јевропа најпре удеси, да нам се врати Елсас и Лотарингија, па онда тек да говоримо о разоружању.“

Римски папа и друштвено питање. Римски папа спрема се, да о Ускрсу изда повећу енциклику, у којој ће да говори о друштвеном питању. Вели се, да он већ од неколико година скупља градиво за ту своју енциклику. Иста ће бити подељена на три дела. Први ће део заузети социјологија, у другом ће се говорити о беди и невољи раденичког сталежа, а у трећем ће изнети Лав XIII своје назоре и мишљење, како би се том сталежу олакшало. — Римска курија хоће да задобије за се „мале и незнатне“, западног радника. А није то без узрока и без политике. Радничка организација на западу све је јача; римска курија види то врло добро, те хесапи, да по њу не би било згорега, кад би видела једанпут на својој страни организовану силу, која толике бриге још данас задаје светским јевропским власницима.

Из листова.

Службени орган руске владе, „Варшавски Дневник“, у своме првоме броју од нове године, осврће се погледом на унутрашњу и спољну политику Русије у минулој години, на политичко стање европско и у Словенству.

Руски лист говорећи о Русији у прошлој години вели:

„Русија је прошлу годину проживела, а та је година била једна од најспокојнијих. Проживела је мирно, са достојанством, развијала се економски, утврђивала се и јачала изнутра, а у спољној политици сваки нови корак показивао је, како расте значај Русије у европским питањима . . . Познато је, да су европски полатичари врло издашни у покушајима, да изнуде од Русије, да им каже своје планове и намере, па се и сад старају, да изазову Русију, не би ли пошла путем, који би за њих био веома згодан. Тако се радило у многим питањима, а највише у питању око злосрећне Бугарске. У Европи добро разумеју, да словенско питање није измишљено, но да је створено животом народа, и сваке године добија све већи и већи значај.

По себи се разуме, да „словенско питање“ страшно буни европске политичаре, и да се због тога баца дрвље и камење на Русију. Но Русија, као силна словенска држава, која је у стању давати тон и правац светској политици, није скренула са својега пута, већ је остала стална и непоколебива.

Са запада све се чинило, да Русија изгуби финансијски и политички кредит; покушавало се, да финансијски падне. Непријатељи словенски ништа нису постигли. На западу је било „крахова“, а у Русији не . . .

У спољним односима, Русија у течају минуле године није предузимала ништа особито. Али европски положај данас је постао такав, да глас и одлука Русије решава и одлучује.“

ДОПИСИ.

Д. Ковиљ, 5. јануара. — Јуче, у очи Крстова Дана, сахранисмо најчеститијег и највиђенијег члана наше општине, Јована Ћулума. Да је покојник у истини такав и био, то је у пуној мери показало наше месно и горњо-ковиљско грађанство, које се листом искупило, да до вечне куће отпрати мила и незаборављена покојника. И у пркос мећави и вејавици тога дана, при опелу наша црква беше дупком пуна света, где игуман манастира Ковиља, Мирон, изговори сходну и тужну беседу, набрајајући добра дела покојникова, кога је и сам поштовач био.

Покојни Јоца је од увек и срцем и душом нашој странци припадао; а са свога челик-карактера и српског му поштења, наша га је општина сваком приликом поштовала и одликовала, тако, да га је пре три године и за свога општинског старешину бирала. Поштован и љубљен од свију и сваког, првак на сваком добром и поштеном делу, па гле чуда: он нам први леже и у ново освећено гробље!

Јоци је тек 33 године, а за собом је оставио јадну матер, брата, верну љубу и шесторо нејаке дечице. Нека му је вечан спомен међу браћом! —

Јуче имадосмо избор општинских поглавара и у једној и у другој општини под руковођењем и председништвом солгабирова Корнела Михајловића.

Избори су у главном добро испали, а што је најглавније и најчудноватије, то је, да од претпостављене више власти никакве пресије на народ није било, као што се то до сада увек практиковало. Сад нам још преостаје избор кнеза, поткнеза и општинских заклетника. Како ће са овима ићи,

ЛИСТАК.

ДОБРОТВОР.

(Цртица из народног пописа.)

Кад човек чита по новинама о невољи, која влада у нашем народу, изгледа му чисто невероватно, да може на свету бити толико невоље, као што је збиља има.

Попис народа је најбоље показао, како стоји наш народ у сваком погледу. Прилика ме нанела да и ја вршим у мом селу пописивање душа.

Кад сам отспавао божићњи мамурлук, скупио сам и ја разне нужне тискарије и пошао у село, да пописујем душе. Коцка ми је некако одредила, да баш пописујем у таком крају, где има највише Срба.

То ми је некако и годило, јер сам том приликом зар могао видети како наш народ живи. А видео сам и много занимљивих призора, тако, да није на ино, него морам мојим поштованим читаоцима један призор испричати, који ружно карактерише неке чланове нашег народа.

* * *

Као што сам у сваку кућу улазио и истраживао број душа, тако уђем и у једну, на којој сам по неолепљеном забату и малим прозорима, већ с поља познао, да је српска. Још писам добро ни упишао у собу, кад чух вриску деце, а кроз плач глас: »Немој, браћа, носити нам јастука, немамо већ више, само два, оно друго је однео господин већ одавно у варошку кућу.« Тако мољаше кроз плач девојче од својих дванаест до тринаест година. Дирнуо ме здраво тај призор, а нарочито ме беше жао, што су и деца већ навикнута на »екзекуцију«, и »екзекуторе«.

Кад сам мало дошао себи од немилог утиска, запитах децу, — којих беше у соби петоро, — како им се зове отац. Најстарије ми девојче рече име и презиме очево. Кад сам чуо име, ја се на ново изненадих. Познавао сам тог човека још у мом детињству. Био је то добар газда и примеран домаћин. Зато се и зачудих, откуд код њега така беда и невоља. Још се ја чудом чудим, кад на врата ступи сам домаћин. Био је то средовечан човек, на лицу му се познавало, да је био кадгод лепа лика, али му се сад лице зборало, а из тих бора је јасно говорила невоља и брига. Лепо се поздрависмо, и ја му растумачим, за што сам дошао.

Отпочех своју пописничку дужност. На питање моје, је ли његова кућа, одговори ми он, да није. И опет ново изненађење. »Како да није,« запитах га у чуђењу. »Ех, бог убио оног проклетог Т. из вароши, он је мене упропастио, но ваљда ће и њему Бог платити, ако још има правде на свету.« Ово ме је интересовало и за то га замолим, да ми као стари пријатељ наше куће исприча, зашто куне тог господина, кога сам и сам познавао и који га је, као што он рече, упропастио.

* * *

— »Као што знате, био сам добар газда, док ви нисте пошли тамо у варош у школу. Истина, није ми се пресипало, али се није ни невоља осећала. Живео сам онако, као што живе људи мог стања. Радио сам своју земљу, а нешто сам и туђе арендирао, па сам био задовољан. Али наступише зле године. Земљу ми за две године узастопце поче топити вода, и ја бејах готов. Треба јести, ране нема ни за зрно, а деца и жена иште леба. Шта знам радити? Невоља ме натерала и ја почех премишљати о том, где ћу добити новаца у зајам. Срамота ме била, да иштем из »задруге«, — камо ми лепе среће, да сам бар искао, не би довде дотерао, — него, на несрећу одем у варош господину Т., — та ви га ваљда знате, били сте доста тамо у вароши.«

Име тог господина било ми је добро познато, та он је члан више наших културних друштава; у извештајима о нашим добровољним прилозима светли свагда његово име међу онима, који највише дају.

И сиромах мој пријашко оде у варош г. Т. Потужи му се на своју невољу и замоли га, да му даде две стотине форината у зајам. Г. Т. му даде, али под тим условом, да му плаћа петнаест од сто. Кукавни мој пријашко није знао, шта ће. Много му је било интереса, али у својој невољи није знао куда ће, него пристане и на то. Г. Т. му изброји новац, одбив одмах интерес на по године, и наш јадник оде кући; покрпи нешто своју невољу, а остали новац употребио је на своје домаће потребе.

Пролазили дани и недеље, али нашем пријашку се није осмехивала срећа, да ће моћи вратити дуг г. Т. Но, он се падао, да ће саставити бар интерес; и било би као што је он желио. Али, кад несрећа повија једном некога, она га лако не пушта. Дошла жетва, година била прилична и он беше задовољан. Али гле! Врућина беше јака, жега притисла као у паклу, рад на пољу беше тежак и несносан. Он не понео воде на рад. И радио он тако са женом и са осталим друштвом кад му жена викну: »Немогу ти више издржати без воде.« И набавише јој воде. Била је ладна као у сред зиме. Она се, веселница напи, колико јој год снага допуштала. Чим се напи, а њу стеже нешто у прсима. Кад је отишла кући, леже у постељу и више се из ње не диже — умрла је. Лечник рече од грчева у стомаку. Ко непознаје наше сељане, неће знати колико стаје укоп код њих. Потрошио је наш пријашко све, што је спремио,

у напред ништа не можемо знати, као што још до данас ни дан избора позитивно не знамо. Свет, као свет, свашта нагађа; но ма какав да буде резултат, ја ћу вам га јавити. —а—

Вести из места и са стране.

Саборски одбор ће почети држати своје седнице 1. фебруара т. г., да приправи нужне ствари за сабор, који би се имао састати на пролеће.

Стогодишњица Симе Милутиновића-Сарајлије. Српско академско друштво „Стражилово“ у Грацу приређује на дан св. Саве 14. јануара о. г. у дворанама „Annen-Säle“ своју прву беседу с игранком у славу 100-годишњице рођења Симе Милутиновића-Сарајлије, уз добровољно суделовање г. Матије Шлафенберга, првог тенора на опери у Златноме Прагу. Добровољни прилози примају се са захвалношћу. Чист приход намењен је друштвеном фонду. Телеграми се шаљу: Serb. acad. Verein „Stražilovo“ (Universität). Програм прославе је ово: I. део. Пролог. Песма Владимира Тројановића, дрнда мед. 1. Светосавска песма од К. Станковића, пева друштвени збор. 2. Поздрав председника г. В. Ђорђевића, дрнда мед. 3. „Кажи ми, кажи“, од Ј. Иванишевића, пева уз пратњу гласовира г. М. Шлајфенберг. 4. Свечани говор у спомен Сими Милутиновићу, говори г. Ристо Божић, студ. мед. 5. „Падајте браћо“, од Гв. Хавласа, пева друштвени збор. 6. *** Пева уз пратњу гласовира г. М. Шлафенберг. 7. „Ори ми се“, од Штунца, пева друштвени збор. Између појединих тачака свира војничка капела ц. и кр. регименте „краља белгијског“ бр. 27. II. део. Комерс и игранка.

† **Моја Гавриловић.** Стари борац, честита старина, Мојо Гавриловић родио се 1797. године у Срему. На последњем часу своме, сетио се свога народа и свога завичаја и завештао је: „Друштву св. Саве“, „Колу јахача“, „Стрељачкој београдској дружини“, „Дому за напуштену децу“ и карловачкој српској гимназији по 5000 динара у лозовима, са условом, да друштва заједнички деле добит од згодитака. Осим тога оставио је један фонд из кога ће се образовати један младић Србин из Старе Србије. Нека је слава и вечан спомен великом родољубу српском, Моји Гавриловићу!

Јади из Ст. Србије. „Гл. из Крушевца“ пишу из Новог Пазара: „Путовати од Рашке, границе српске, до Пазара веома је опасно од Арнаута, код којих је убити човека, што и попити чашу ракије, а убити ђаурина, то сматрају за севап. Ми сами кад путујемо од Рашке до Пазара, најмимо на турској караули два—три Арнаутина, те нас доврате до наших кућа, и за то им платимо свакоме по 12 гроша. Од Рашке до Пазара, далеко је четири сата. Питаш како живимо, имамо ли српских школа, цркава, српских трговина и је ли нам трговање слободно? Како живимо? Па доста је кад се каже да живимо у Турској, и тим је све казано. Чим акшам, ми морамо сви бити у кући, ко би се после акшама затекао у чаршији, то би му сигурно било последње вече. Ту скоро Арнаути, њих 10—15 на броју нападоше на село Избице где живе готово све сами Срби, попљачкаше, попалише и стоку отераше, па ником ништа, ко им се год успротиви зло је прошао. Ето тако живимо као држављани, а како живимо као трговци, ево примера: Дође Турчин спахија у српски дућан, па затражи: ај рајо, дај море оку кафе, јал шећера, памука, шеиха или што друго. Сирома Србин, шта ће, да му, помене му да плати, и то најпокорнијим речима н. пр. Аго, ако милујеш, да ми даш мало пара за то шеиха, јер ми је баш много истизах за трошак. На то ће му тај спахија рећи, довађајући се мало за пушку: ајд, бре ђаур, даћу ти зрно од метелика! (а то значи куршум, који вреди марјаш). Ето тако ми Срби овде тргујемо. Школу имамо свега једну са два разреда (основна) у њој има два учитеља и једна учитељица. Ђака има до 80. Учитељи су један Пећанац и један овд. домородац а учитељица нам је дошла из Сарајева. Цркву имамо у вароши једну, зове се св. Никола, а на пола сата од Пазара има још једна која се зове црква св. Петра у Дежеви. Две су наше цркве Турци поодавно претворили у џамије, али се и данас познаје, да су то цркве а не џамије. На 1 сат од Пазара идући к Рашкој и данас стоје развалине цркве и града Ђурђеви Стубови. У тим рушевинама редовно станује један табор турске војске, која чува Пазар од српске границе.

Није баш сасвим тако. Сибињски корски заповедник ф. ц. м. Светенај прегледао је ово дана гарнизон у Колошвару, па је прегледао и школу једногодишњих својевољаца. Ту је наишао и на неке својевољце, који не знају мађарски, те сад читамо у мађарским новинама, како је истима између другог, рекао и ово: „Ми живимо на мађарском земљишту, једемо мађарски хлеб, треба, дакле, да знамо и језик тога народа, који нас храни“. То, веле мађарске новине, да је ф. ц. м. Светенај казао. — Међу тим по „Новој Сл. Преси“, „Сибињске Новине“ сасвим друкчије саопштавају о овом догађају. Исте новине пишу: Г. корски командант Светенај, враћајући се у Сибињ, посетио је у Колошвару све војничке школе, па и школу једногодишњих својевољаца. Овде је наишао на многе својевољце, који врло мало немачки знају, те је овима рекао, да буду вредни и да гледе, да науче немачки, пошто ће им немачки језик, као светски језик, само од користи бити. Осим тога, наишао је ф.ц.м. Светенај на многе својевољце, који знају три језика: немачки, мађарски и румунски, а наишао је и на неке, који само немачки знају. Овима је рекао, да гледе, те да од својих другова науче мађарски, пошто је потребно, да знамо језик, који важи као земаљски језик. Поред немачког треба сваки својевољац да се труди, да и земаљске језике научи. — Као што видимо, мађарске су новине и доста додале и доста преокренуле речи ф. ц. м. Светенаја. Питамо ми: има ли смисла метати човеку, који се налази у таком положају, као ф. ц. м. Светенај, речи у уста, које он није изрекао?

Долијао. Пишу нам из Ст. Футога: „Познати футошки „силом адвокат“, Јоца Недељковић-Врабац је долијао. У петак 4. о. м. је жандарима отпраћен у Нови Сад и предан кр. судбеном столу, који га је ставио у истражни затвор због фалзификовања докумената. Што је тражио то је нашао. Одавно су то футожани чекали и ево су сад дочекали.“

Божићни поклони француске републике. Као што је свугде обичај, да о Божићу пријатељске породице чине једна другој поклоне, да обрадују децу, тако је и Француској. Али у Француској не чине само приватне породице поклоне једна другој, него и сама влада француске републике чини поклоне владарима својих потчињених земаља. Тако је на пример добио млади краљ Камбоџански, Тап-Таи пун сандук лепих и вешто начињених играчака, између којих је нарочито један мајмун — висок по метра — привукао пажњу на себе. Мајмун тај поносито пушта димове из цигаре. Млади владар, који сад тек има девет година, врло се обрадовао том мајмуну и за сад га не би дао ни по које новце. Тахитска краљица је добила врло лепо израђену птицу у златном кавезу. Чим краљица притисне једно дугме, птица пева познату француску песму, „Марсељанку“. Син Беја Туниског је добио човечуљка једног, који пева разне љубавне песме а крај њега стоји кловн, коме на носу игра сабља. Млади краљевић се чудом чудио гледајући те ствари. — Бадава, Французи знају, шта раде.

Вуци. Како је на овој зими зло по људе, још је горе по животиње. Код Јелења у Хрватској се појавили силни вуци и један медвед. Једне ноћи су гладни вуци ударили на само село, и срећа је била, што су их сељани за рана осетили, па незване госте које пушкама, које пак батинама почастили и тако спречили, да гладни вуци не начине штете.

Осуђен. Пишу нам из Дервенте у Босној: „31. децембра пр. г. је обешен у Которском онај Мате Винцетић, бележник бањалучки, који је па грозан начин из пушке убио честитог градоначеоника и ваљаног Србина Пеју Тубанића“.

Убијена на венчању. У селу Марину се ових дана венчао пар младих људи. Таман се венчање свршило и младенци почеше примати честитке, кад у тај мах пуче пушка кроз црквени прозор и погоди младу, која на мах остаде мртва на месту. За сад се још не зна, ко је убица, али се држи, да је то несретничин стари љубавник.

Ђачки конгрес. Чеси, ђаци на универзитету прашком издали су у ђачком листу проглас за све словенски ђачки конгрес, који би се имао држати приликом изложбе. У прогласу се вели, да ће се конгрес бавити нарочито са питањем о индивидуалним потребама појединих словенских народа.

Поступање са смрзнутим особама. Често се дешава, да се на овако јакој зими неко смрзне. О томе је професор на бечком универзитету, Ритер, држао ту скоро предавање. Од прилике ово је његов савет. Да би се смрзнута особа повратила у живот, најбоље је, да се одмах пажљиво протре снегом. Ако је читаво тело промрзло, онда га треба оставити дуже времена на пољу или у незагрејаној соби, за тим га треба окупати у млакој води, па онда га треба метнути у ладну постељу и покрити га умерено. Прво се тело мора споља откравити и тек онда му треба улевати унутрашњу топлоту, и то, давањем ладног пића или млаког теја или каве. Ако би се приликом загревања појавило јако руменило лица, светлуцање пред очима или главобоља, онда на мах треба употребити ладноћу. Ако се тело после дужег времена не би откравило или, ако удови помодре и поцрвене или се појаве мехурићи, онда нема изгледа, да ће се откравити. У том случају се могу употребити млаки, ароматски облози.

Шкандал у бечком општинском већу. У последњој седници бечког општинског већа требало се саветовати о том, колико да се даде из општинске благајне помоћи, да се неке Грилпарцерове драме бесплатно претстављају у немачком народном позоришту. Први је говорио антисемита Фетер и осудио „друштво за народно образовање“, што оно хоће, да задржи право раздавања бесплатних улазница, „јер“, рече он, „у друштву за образовање“ већином су Чивути чланови и с тога би улазнице добијали већином Чивути. Најбоље би било, да се претставља „Чивуткиња из Толеда“, да се народ једном увери, какви су Чивути“. На ово је настала така вика и дрека, какве у бечком општинском већу још никад није било. Већници грдише на најгаднији начин један другог и тек после дужег времена је испало председнику за руком, да узрујаност утиша. Баш се свашта може догодити у сред „културтрегерског“ Беча.

Кратке вести. На свеучилишту у Паризу, које се зове Сорбон, било је прошле године 10.174 слушалаца, од којих је било 986 странаца. — Леп број! — У Мадриду се приликом неке дебате у сабору потукла штаповима два посланика. Једва су их други развадили. Заиста, красна слика за сабор. — Црногорском кнезу Николи, који се сад бави у Паризу, дао је председник републике Карнот ових дана ручак у почаст. — Посланика турског у Бечу Садула пашу је ових дана згодила капља. — Французи хоће да подигну споменик Јовану Никоту, који је 1560. год., први послао семе од дувана у Европу.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 7. јануара у вече).

Будимешта. (Саборски извештај.) **Пре но што се прешло на дневни ред, изабран је за перовођу Варажди. На дневном је реду предлог о дечијим забавиштима. Известилац Хагари наглашава важност овога предлога, којим се хоће да постигне, да деца још у својој раној младости, поред развијања моралних и душевних способности, науче још и језик своје отаџбине. Оснивањем дечијих забавишта, удариће се темељ, на ком ће се стварати од становника угарски бољи Мађари. Министар Чаки је рекао, да смо ми са овим предлогом измакли испред осталих држава. Најважнији разлог, што се овај предлог подноси, тај је, што се хоће, да деца ма који им други матерински језик био, науче у игри мађарски језик, као законодавни. Посланик Зај је уверен о важности овог законског предлога, али признаје уједно, да је ова ствар доста тугаљива, мисли, да ће бити од штетних последица, у толико, што се забавишта неће моћи свугде подизати. Он је и против подизања тих забавишта „под мораће“. За тим говори о предлогу са свог народносног гледишта као Саксонац. Исто тако и Филч (такођер Саксонац), који вели, да је предлог са свим нецелисходан.**

Беч. **Надвојвода Фрања Фердинанд иће ће фебруара месеца у Петроград, у посете руској царској породици.**

Париз. **Зима све јача. Више река на југу се замрзло, чега од тридесет година овамо није било.**

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи
од 7. јануара.

Дукати — — — — — — — —	5·39
Наполеондори — — — — — —	9·01
Немачка марка — — — — — —	—·56
Лондон — — — — — — — —	11·40

Захвалница

Господар Теодор Богдановић, велепоседник из Руме даровао је „првој српској занатлијској задруги у Руми“ једна мртвачка носила од оровог политираног дрвета, једно одело за кочијаша и два покривача за коње од црне чоје, који се при погребу употребљују, на чем му се услед закључка одборске седнице од данас изриче најтоплија благодарност.

У Руми 23. децембра 1890.

Сава Вујић, с. р. перовођа. **Јован Петровић, с. р.** председник.

Јавна захвала.

Свима онима, који се потрудише, те по овој зимској непогоди дођоше и испратише до вечне куће нашег непрежаљеног и милог покојника Јована Ћулума и тиме нам показаше, колико су га волели и поштовали, и колико им је саучешће према остављеној му породици у њеној тузи, захваљујемо најтоплије.

Нарочито захваљујемо г.г. свештеницима монашког и световног реда, који при укопу чинодејствоваху у опште, а преп. г. Мирону, игуману манастира Ковиља, који се растаде дивним говором на опелу са нашим драгим Јоцом, те покуша, да нам бар тим нашу превелику тугу ублажи, захваљујемо на посе.

Долњи Ковиљ, 5. јануара 1891.

Вема, мати. Драгиња, супруга. Мија, Лука и Мика, браћа. Драга и Криста, сестре. Јаша и Лаза, зетови. Јаша и Стеван шураци.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Смрћу вредне и примерне учитељице гђце Лепосаве Јовановићеве упражњено је учитељско место на овд. шесторазредној женској школи.

С истим местом скопчана је плата у готовини од 300 фор. а у име стана и огрева 150 фор. у натури пак 5643□° пашњачке земље (коју ће почети уживати од 1. окт. 1891.) на коју ће порез учитељица плаћати. Осим тога добијаће сваке друге године 40 фор. као награду за држање повторне школе.

Учитељици спада у дужност све законом прописане предмете у оним разредима предавати, које јој м. шк. одбор додељивао буде.

Молитељке имају добро инструиране молбенице на потписани одбор до 31. јануара 1891. год. послати.

У Ст. Паланци, 1. јануара 1891.

2—3 **Школски одбор.**

ЦЕЛОКУПНЕ МЕДИЦИНЕ

Др. БРАНКО МИХАЈЛОВИЋ

у кући

г. Душана Јовановића адвоката

(преко пута од саборне цркве)

прима болеснике од 8—10 сах. пре подне и од 2—3 сах. после подне. 1—3

ГЛАВНА СКУПШТИНА
ПРВЕ СРПСКЕ ЗАНАТЛИЈСКЕ ЗАДРУГЕ
У РУМИ

обдржаваће се на дан 20. јануара 1891. по ст. кал. у 2 сата после подне у просторијама задружне читаонице, на коју се гг. чланови у смислу §. 11. и 16. друштвених правила учтиво предстати позивају. Дневни ред биће сваком члану посебно приопћен.

Из седнице држане у Руми 23. децембра 1890. 1—3

Перовођа: **Сава Вујић** с. р. Председник: **Јован Петровић** с. р.

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

С. МИРОСАВЉЕВИЋ

У НОВОМЕ САДУ

потребује два шегрта или практиканта. 1—1

МЕШОВИТА ТРГОВИНА 2—3

МИТЕ ПОПОВИЋА

У МЕЛЕНЦИ

потребује једног млађег спомоћника **мануфактуристу** и једног шегрта.

да плати интерес господину у вароши. Шта ће и како ће. Оде и замоли »његовог« господина у вароши, да му опрости овогодишњи интерес за ову годину. Господин је био срца немилостива и рече, да ће му тако опростити, ако хоће, да се интерес прибије уз главно и да му на то све плати двадесет на сто, иначе ће га, вели, тужити. Сиромашак је у својој невољи пристао и на то. Година за годином пролази, али мом пријашку никад, да се срећа осмехне. Једне године је морао оженити сина, друге године му умре кћи, трећа га година омахнула, четврте му усев потукао лед, пете топила вода. И мој пријашко се ускубурио. Пекао га је дуг. Кад састави интерес, а кад не састави; »господин« у вароши је увек прибијао интерес уз главно и тако је за неколико година нарасло оа две стотине фор. још две. Једног дана му донесе општински слуга ону жуту хартију, којој се наши људи или веома радују или се веома плаше. Радују се кад им се јави, да је оно што су купили преписано на њих, а плаше се, кад их ко »интабулира,« а на жутој хартији је стојало, да га је »господин« из вароши интабулисао са више стотина фор. И мој се пријашко снуждио, почео је очајавати. Интерес је с тешком муком могао да саставља, али главног није могао, никад отплатити, јер се нагомилало толико, да није ни могао исплатити покрај све добре воље.

... Јекнуо је добош, и добошар сеоски је давао свом свету на знање, да се мом пријашку продаје кућа и земља за дуг »господину« из вароши. Продаде се све, кућа и земља. Кад је »господин« из вароши примио своје, а суд опет узео своје трошкове, остало је мом пријашку једва толико, да не умре првих дана од глади. Прошло је од то доба прилично времена. Мој пријашко је данас тућ кирајџија, а од некадањег газде је постао тућ надничар, који једва тешком муком рани лебом себе и петоро ситне деце.

* * *

»Господин« из вароши је и данас жив. Он комотно пуши »султан-флор«, пије каву и шампањско вино, а кад дође који скупљач, да купи добровољне прилоге, он богато прилаже, јер то му ласка, кад може, да види своје име у новинама штампано. Али, да ли је тај прилог — милодар? Дали је »господину« из вароши мирна савест, кад даје богате прилоге, а овамо добро зна, да је шесторо душа дотерао, — мал те не, — до просијачког штапа.

»Господин« из вароши је данас добротвор сиротиње, а мој пријашко, кога је он упропастио, живи и једва се лебом рани. Али шта ћемо, кад се данас свако осврће само на спољашњост, а у унутрашњост душе човечије не завирује нико?! То није у моди. В.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.